

Gotlands
Ornitologiska Förening

YTTRANDE

Datum Dnr
2011.04.28 M 718-11
Miljödomstolen
Nacka tingsrätt
131 52 Nacka strand

Yttrande över handlingar från Länsstyrelsen i Gotlands län och Vattenfall Vindkraft Sverige AB i vindkraftsärendet vid Mästermyr, Gotlands kommun (M 718-11)

BAKGRUND

Gotlands Ornitologiska Förening (GOF) har i föreläggande daterat den 8 april från Miljödomstolen i Nacka Tingsrätt fått möjlighet att inkomma med synpunkter på handlingar från Länsstyrelsen i Gotlands län samt Vattenfall Vindkraft Sverige AB (Vattenfall AB), rörande Mål M718-11.

ANGÅENDE RÄTT ATT ÖVERKLAGA

Vattenfall AB har hemställt att MD ska utreda huruvida vår förening får överklaga beslutet enligt miljöbalken. Efter dom i EG-domstolen (i målet C-263/08) från oktober 2009 gäller inte längre det tidigare kravet på 2000 medlemmar för att en miljöorganisation ska ha talerätt.

Enligt miljöbalken 16 kap 13 § har GOF rätt att överklaga beslutet eftersom: Föreningen har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskyddsintresset, inte är vinstdrivande, har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år och har minst 100 medlemmar.

Gotlands Ornitologiska Förening (GOF) är en ideell förening som har som syfte att tillvarata fågelskyddsintresset på Gotland. GOF bildades 1974 och har omkring 700 medlemmar. Vi uppfyller väl de krav som ställs för att ha rätt att överklaga vindkraftsärendet i Mästermyr.

SAMMANFATTNING

Inget i de inkomna handlingarna från Länsstyrelsen och Vattenfall AB ändrar något i sak som påverkar GOF:s redovisade ståndpunkt. Delar av innehållet i handlingarna stärker dock GOF:s framförda synpunkter. GOF anser att det är motiverat att bemöta och kommentera både Länsstyrelsens och Vattenfall AB:s yttranden liksom till dessa bifogade underlag. GOF yrkar att det ska bedömas att jäv föreligger hos MPD och Länsstyrelsen och menar även att de oklara roller och de ekonomiska kopplingarna mellan inblandade hos sökanden och berörd myndighet inte är acceptabelt. GOF hävdar vidare att Vattenfall AB:s fågelstudie innehåller allför många frågetecken och betydande brister för att kunna godkännas som underlag. Trots det visar studien ändå att området är ett viktigt fågelområde och därmed att det är olämpligt att etablera vindkraft där.

I korthet framför GOF följande synpunkter på Länsstyrelsens och Vattenfall AB:s skrivelser:

- Det föreligger jävförhållanden mellan tjänstemän vid Länsstyrelsen i Gotlands län, Miljöprövningsdelegationen (MPD) och konsulter anlitade av Vattenfall AB. MPD ska vara oberoende från Länsstyrelsen men handläggaren har istället haft dubbla roller och varit verksam både som handläggare på Länsstyrelsen och inom MPD. Därutöver är handläggaren sambo med Länsstyrelsens naturvårdshandläggare i ärendet. Dessutom har MPD öppett på ett naturvårdsråd uttryckt att MPD:s kunskap i ärendet kommer från Länsstyrelsens naturvårdshandläggare och tillika sambo vilket helt undergräver den oberoende ställning som MPD ska ha gentemot Länsstyrelsen. Vattenfall AB:s inventeringsunderlag är även framtaget av en inventerare som regelbundet utför uppdrag åt länsstyrelsens naturvårdshandläggare i ärendet. Vidare är de "oberoende" experter som Länsstyrelsen och Vattenfall Vindkraft Sverige AB lutar sig mot finansierade av Vattenfall AB. De ekonomiska kopplingarna är tydliga och måste beaktas.
- Inga verkliga alternativa lokaliseringar har presenterats av Vattenfall AB och bolaget har därmed fel i påståendet att lokaliseringsprincipen uppfyllts.
- Vattenfall AB:s fågelstudie innehåller många felaktigheter och rena spekulationer som inte är acceptabelt. GOF har genomfört en mer omfattande studie som även inkluderar perioderna som Vattenfall AB låtit utföra en studie. En jämförelse visar att Vattenfall AB:s studie underskattar fågelarters förekomst med mellan 45 och 100 procent liksom att övriga beskrivningar och fakta på flera punkter inte stämmer.
- Länsstyrelsen använder referenser fel. Artikeln som Länsstyrelsen bilagt liksom artikelförfattarens ståndpunkt talar inte för Länsstyrelsens sak utan tvärtom. Dessutom är artikelförfattaren starkt kritisk till vindkraftsplanerna på Mästermyr och avråder å det starkaste från att bebygga Mästermyr utifrån fågel- och fladdermussynpunkt.

JÄVFÖRHÅLLANDEN

GOF anser att MPD:s och Länsstyrelsens hantering av ärendet är felaktigt. De dubbla och oklara rollerna mellan MPD och Länsstyrelsen är anmärkningsvärd och oacceptabel. MPD har inte utrett ärendet eller beslutat självständigt, utan tillståndet är avgjort av en handläggare vars bedömning baseras på uppfattningen hos en handläggare på naturvården som också är dennas sambo. Vi anhåller härmed om att Miljödomstolen upphäver MPD:s beslut.

Att det finns brister i systemet med MPD kan också avläsas hos regeringen. I proposition 2009/10:215 om Mark- och miljödomstolar har regeringen bedömt att prövning av tillstånd av mindre miljöfarliga verksamheter, s.k. B-verksamheter, bör ske av färre länsstyrelser än i dag. Syftet med detta är att tydliggöra MPD:s och länsstyrelsernas olika roller samt att uppnå en mer effektiv och ändamålsenlig prövning. Regeringen menar att en sådan ändring leder till ökad kompetens och mer kvalificerad och effektivare hantering vid prövningar och bättre förutsättningar för en enhetlig rättstillämpning.

Jäv och oklara roller

Undertecknad miljöskyddshandläggare vid Länsstyrelsen, Lena Kulander ingår även i MPD och har varit handläggare i Mästermyr-ärendet i MPD. Länsstyrelsens yttrande som även är undertecknat av miljöskyddshandläggare Lena Kulanders sambo

naturvårdshandläggare Stellan Hedgren. MPD:s oberoende ställning gentemot Länsstyrelsen kan ifrågasättas.

Vid Länsstyrelsens naturvårdsråd den 8 februari 2011 medverkade GOF som fått uppdraget att föredra om konflikter med vindkraft och fågel. Vid rådet deltog flera tjänstemän från Länsstyrelsen samt representanter från andra naturorganisationer m.fl. Mästermyrären det gicks igenom och Lena Kulander kunde då inte besvara några frågor eller förklara på vilka faktagrunder MPD gjort sin bedömning. Lena Kulander redogjorde dock för att all fakta och bedömningar kommer från naturvårdsenheten på Länsstyrelsen. Den tjänsteman på naturvården hos Länsstyrelsen som MPD inhämtat information från är enligt uppgift från Länsstyrelsen, naturvårdshandläggaren tillika hennes sambo Stellan Hedgren. MPD och Länsstyrelsen har inte agerat oberoende av varandra och beslutet har därmed inte tagits självständigt.

SYNPUNKTER PÅ LÄNSSTYRELSENS SVAR

Länsstyrelsens yttrande innehåller inga nya fakta som ändrar GOF:s ståndpunkt och tidigare yttranden. Däremot finns det delar i innehållet som vi anser behöver kommenteras.

Allmänt

Vindkraftsutbyggnaden i Mästermyr ska prövas mot det allmänna intresset. Vi ser inte att det politiska målet om nationell utbyggnad har relevans för att tillåta utbyggnad på Mästermyr. Däremot innebär tillståndet att det allmänna intresset i andra miljö- och naturvårdsmål motverkas. Länsstyrelsen gör därmed en felaktig bedömning. Länsstyrelsens bedömning är att vindkraftsetablering i Mästermyr orsakar negativa följder på fågellivet och föreslår därför att kompensationsåtgärder ska vidtas. Vi hävdar att Länsstyrelsen inte har något stöd för att kompensationsåtgärder har en sådan betydelse att etableringen kan accepteras.

Till skillnad mot vad Länsstyrelsen uttrycker, kan etablering av vindkraft direkt eller indirekt ha negativa konsekvenser på fågellivet. Avsaknad av information eller kunskap hos myndigheten får inte ligga till grund för att tillåta etablering av vindkraftverk i områden med skyddsvärda arter och natur. Kollisionsrisk, habitatförlust, habitatfragmentering och barriäreffekter hör till de negativa effekter som vindkraften medför om den placeras på olämpliga platser (t.ex. Eriksson, M.O.G. 2009. *Fåglarna, däggdjuren och vindkraftverken*. Rapport 2009:70, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Mariestad).

Länsstyrelsens uttalanden kring följder för till exempel kungs- och havsörn är högst märklig. Länsstyrelsen gör ett generellt påstående som inte stöds av någon som helst saklig motivering och referens till lokala förhållanden.

Vid etablering av vindkraft ska olika intressen vägas mot varandra. En förutsättning är att alla intressen verkligen utreds och utvärderas med relevanta och sakliga argument. Verksamheter som riskerar att medföra negativa effekter på hotade arter och undanträngande av hotade arter ska särskilt beaktas. Mästermyrären det har inte uppfyllt detta utan både sökanden och Länsstyrelsen har i sent skede istället försökt finna stöd för att verksamheten inte medför några negativa konsekvenser. Det är en olycklig hantering och ett förfaringsätt som inte är värd ett modernt rättssystem. Länsstyrelsens argumentation liksom hantering är häpnadsväckande eftersom myndigheten inte har haft en plan för hur utbyggnaden ska ske. Myndigheten bedömer enskilda etableringar var för sig varefter ansökningar inkommer. Det finns inte heller en plan eller analys för hur en fortsatt utbyggnad ska genomföras utifrån hänsyn till naturvården och miljömål.

Artskydd

Varken Vattenfall AB eller MPD/Länsstyrelsen har utrett eller redogjort för huruvida verksamheten kräver dispens från § 4 punkt 4 i artskyddsförordningen (2007:845). Enligt artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att (§ 4 punkt 2) *avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder* och (§ 4 punkt 4) *skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats*. Vattenfall AB har inte tagit hänsyn till detta vid lokalisering av vindkraftverken och MPD/Länsstyrelsen har inte prövat detta eller meddelat några dispenser från artskyddsförordningen.

Vattenfall AB måste ha med artskyddet i sin planering och MPD och Länsstyrelsen ska enligt miljöbalken pröva detta. Eftersom skyddade arter berörs måste det redovisas i ansökningshandlingarna där frågan ska avgöras i samband med lokaliseringssprövningen enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Detta har inte Vattenfall AB gjort och MPD och Länsstyrelsen har inte påtalat detta eller prövat saken. För artskydd kan det utöver tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken dessutom behövas dispens från artskyddet.

Länsstyrelsen skriver (sid 2) att: *"...uppförandet av en vindkraftspark på Mästermyr kommer helt säkert att leda till att ett antal fåglar dödas och sannolikt då även enstaka rovfåglar, bl.a. kungsörnar."* Länsstyrelsen borde därmed ha lämnat dispens från artskyddsförordningen eftersom den anser att verksamheten sannolikt kommer att innebära att kungsörnar dödas (möjligen fler skyddade arter ingår i benämningen "bl.a.").

Länsstyrelsen skriver vidare (sid 2 samma stycke) att: *"Om en fortsatt utbyggnad av vindkraften skall kunna ske på Gotland, är det viktigt att kompenserande åtgärder vidtas så att kungsörnspopulationen på Gotland inte påverkas negativt på sikt"*.

Länsstyrelsen gör därmed bedömningen att miljöbalkens lokaliseringsprincip inte ska tillämpas utan att artskydd och artbevarande kan uppnås genom kompenserande åtgärder. Detta är oroväckande utifrån flera perspektiv, dels anser Länsstyrelsen att den kan göra egna tolkningar av miljöbalken, dels att den kan kompensera effekter på fågellivet (kollisioner, barriäreffekter, habitatförlust och habitatfragmentering) genom åtgärder. Länsstyrelsen har presenterat en sådan åtgärd, vilket vi besvarar under nästa stycke.

Kompensationsåtgärder

Länsstyrelsen framhåller att för att kungsörnspopulationen på Gotland inte ska påverkas negativt på sikt av vindkraftsutbyggnad är det viktigt att kompenserande åtgärder vidtas. Länsstyrelsen beskriver här att populationen påverkas på sikt men att detta kan kompenseras med åtgärder. Vidare skriver Länsstyrelsen att drygt en tredjedel av de döda kungsörnar som påträffas på Gotland dött genom kollisioner med elledning och att isolering av elledningar därför är en lämplig kompensationsåtgärd.

MPD har föreslagit denna kompensationsåtgärd och Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande att den stödjer MPD:s inriktning. Förhållandet är dock att det är Länsstyrelsen som föreslagit detta för MPD som därefter stöder förslaget och Länsstyrelsen i detta yttrande stöder MPD:s förslag. I detta fall stöder alltså en tjänsteman på Länsstyrelsen sitt eget förslag som lagts i MPD, som dessutom kommer från handläggaren som är dennes sambo. Vi tycker att Länsstyrelsen ska hantera dessa frågor på ett ansvarsfullt sätt. Det hade varit en fördel om myndigheten konsulterat extern expertis på området.

GOF efterlyser även exempel på erfarenhet och referenser för kompensationsåtgärder för vindkraftsutbyggnad. Utifrån tillgänglig litteratur och expertis finns i princip inga sådana exempel med goda resultat internationellt och från Sverige saknas det helt.

Vidare vill GOF kommentera Länsstyrelsens argumentation kring den föreslagna kompensationsåtgärden. Antalet elledningsdödade örnar är överrepresenterade i statistiken eftersom dessa dödsfall har stor sannolikhet att upptäckas (omdelbar död och hamnar under ledningsstolpar samt ofta registreras genom elavbrott). Vindkraftsdödade örnar upptäcks däremot mycket sällan och enligt studier på Gotland försvinner fåglar som kolliderar med vindkraftverk inom loppet av någon dag (råvar opch andra fåglar släpar bort döda fåglar). Under 2010 hittades tre havsörnar vindkraftsdödade på Gotland men ingen som dödat genom elledningar.

Vi vill även ifrågasätta relevansen i Länsstyrelsens kompensationsåtgärd att säkra elnätet för att minska kollisioner. Länsstyrelsen har redan den möjligheten att ställa krav vid nyutbyggnad och vid olycksdrabbade sträckor. Ägare av elnätet är intresserad av att minska antalet kollisioner, även därför att dessa kan orsaka strömavbrott och det finns flera relativt enkla lösningar till låg kostnad. En åtgärd som ändå ska göras kan inte räknas som en kompensation.

Hänvisade källor

Länsstyrelsens svar har i sak inte något innehåll som påverkar GOF:s ståndpunkt eller framförda synpunkter. Länsstyrelsen skriver att det är sannolikt att fåglar, däribland rovfåglar som kungsörn, kommer att dödas av vindkraftverk på Mästermyr. GOF:s uppfattning i den frågan är redovisad i föreningens överklagan. Länsstyrelsen hänvisar även till två forskare. GOF vill bemöta detta.

Referens 1. Länsstyrelsen refererar till Professor Ingemar Ahlén och en artikel som Ingemar har författat har bilagts. Det är anmärkningsvärt att Länsstyrelsen hänvisar till denna referens för sin ståndpunkt. Länsstyrelsen gör en tendentiös tolkning av Ahléns forskning och uppfattning. Enligt Ahlén själv påtalar han motsatsen till vad Länsstyrelsen ger en bild av. Faktum är också att Ahlén är starkt kritisk till utbyggnad av vindkraft i Mästermyr, både utifrån fågel- och fladdermussynvinkel. Vad Ahlén har beskrivit är att intensivbrukade större jordbruksmarker utan fågelvärden som större ansamlingar, flyttleder, inslag av alléer, vattendrag mm ofta är lågriskområden vid vindkraftsutbyggnad. Länsstyrelsen skriver att Mästermyr onekligen utgör ett sådant lågriskområde som Ahlén beskriver. Detta är alltså inte korrekt (se även bilaga 1). I artikeln som Länsstyrelsen bilagt sitt yttrande beskriver Ahlén vikten av seriös hantering av vindkraftsärenden och föreslår bl.a. att opartiska experter med tillräcklig kompetens ska utföra studier och handläggare och beslutsfattare måste ha tillräcklig kompetens för att ställa relevanta krav och kunna bedöma ansökningar. GOF hävdar att detta saknas i Mästermyr-ärendet som dessutom präglas av jävförhållanden.

GOF har i överklagningshandlingarna refererat till ett annat ärende hos Länsstyrelsen (sid 26–28). Det området är ett kustnära skogsområde med våtmarker, där det bl.a. finns både havsörn och kungsörn. Vi vill med detta lyfta fram inkonsekvensen i Länsstyrelsens argumentation. Det ärendet är behandlat av samme tjänsteman som nu yttrar sig om Mästermyr.

Vi menar att Länsstyrelsen på ett otillfredsställande sätt bemöter GOF:s skrivningar. Vi anser vidare att Länsstyrelsen/MPD felaktigt behandlar dessa frågor och därmed inte uppfyller sitt uppdrag inom natvårds- och miljöfrågor. Exempelvis medger Länsstyrelsen/MPD att det är sannolikt att arter som havsörn och kungsörn drabbas av dödsfall och/eller förstörda häckningsmöjligheter om vindkraftsetableringen genomförs. Samtidigt har Länsstyrelsen inte redogjort för varför denna negativa effekt ska accepteras. Länsstyrelsen har inte heller gjort någon analys över den kumulativa effekten på Gotland. Ett helhetperspektiv andra länsstyrelser tar hänsyn till.

Referens 2. Länsstyrelsen refererar till Martin Green, Lunds universitet. Green har utfört flera forskningsprojekt åt Vattenfall Vindkraft Sverige AB och är nära kollega med bolagets konsult som utför fågelstudien på Mästermyr, Leif Nilsson. Nilsson och Green

har flera projekt tillsammans varav flera finansieras av Vattenfall AB. Länsstyrelsen hänvisar till och bilägger en powerpoint-presentation med preliminära resultat från en föreläsning på Högskolan på Gotland. Vi förvånas över att Länsstyrelsen i sin motivering baserar sin bedömning utifrån detta, inte minst eftersom det saknar den peer-review-granskning som kännetecknar forskningpubliceringar. Det är inte ett godtagbart eller ett vedertaget arbetssätt i myndighetsutövning.

Fladdermöss

I Länsstyrelsens yttrande svarar myndigheten kortfattat och otydligt på den del i vår överklagan som behandlar fladdermöss. Länsstyrelsen skriver (sid 2) att:
“Vad gäller fladdermöss är det en djurgrupp som tycks vara ännu mer utsatt än fåglar när det gäller kollisioner med vindkraftverk...” Vidare skriver Länsstyrelsen att:
“Kollisionsrisken minskas avsevärt om man låter vindkraftverken stå stilla under dessa tider och vindförhållanden. Även när det gäller fladdermöss tycks dock öppet odlingslandskap utan närhet till kust eller sjöar utgöra den minst riskabla miljön.”
Länsstyrelsen använder en generell bedömning utan att beakta fakta. Länsstyrelsen beskriver också en åtgärd för att minska risk för kollisioner, att stänga av vindkraftverk under särskilda tider på året, men den föreslås inte och saknas i beslutet.

Brist i prövningen

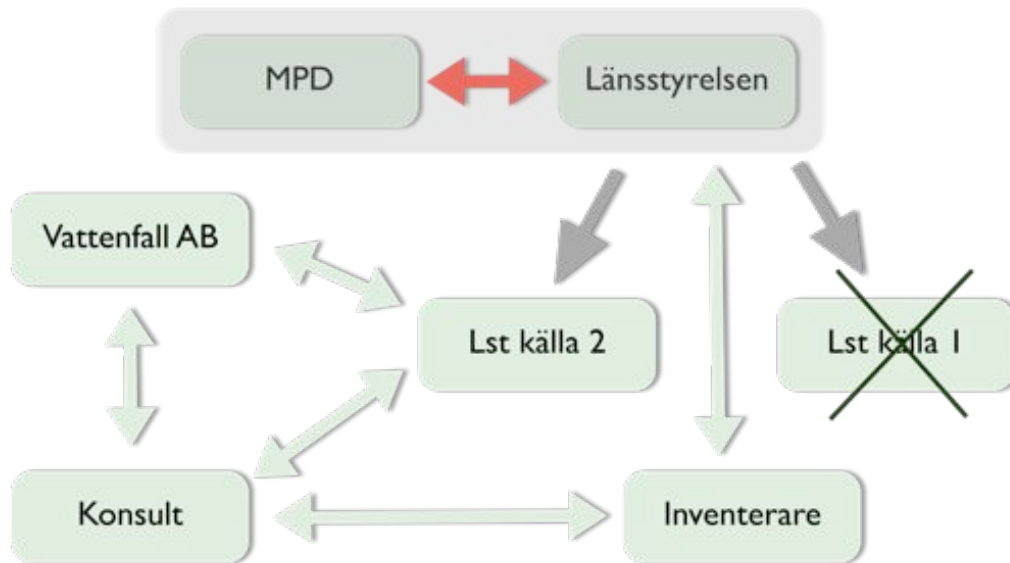
GOF anser att det är beklagligt att Länsstyrelsen inte har en högre ambition i sitt naturvårdsuppdrag. Om Länsstyrelsen som bakomliggande orsak till sin bedömning gör avvägningar är det korrekt att redovisa detta istället för att försöka negligera problemen.

Angående hänsynstaganden och miljöprövning. En grund när miljöfarlig verksamhet ska prövas är att det hanteras utifrån följande tre delar (The alternative-mitigation-compensation hierarchy):

1. Söka efter alternativa placeringar.
2. Förebyggande åtgärder och anpassningar.
3. Kompensationsåtgärder.

Det handlar om att i första hand utreda alternativa placeringar och välja den mest lämpliga platsen. I andra hand ska olika typer av förebyggande åtgärder vidtas, vilket kan gälla anpassningar som att verk inom området placeras för att minimera negativa effekter. I sista hand kan kompensationsåtgärder vidtas.

Länsstyrelsen har utifrån detta falerat i Mästermyrärendet. Myndigheten har accepterat att sökanden inte presenterat något alternativ, vilket är det viktigaste och första som ska krävas. Länsstyrelsen har därefter helt avstått från att tillämpa punkt 2. MPD och Länsstyrelsen har i detta ärende endast tillämpat den tredje punkten och därtill på ett otillfredsställande sätt eftersom det enbart rör sig om en, därtill tveksam, åtgärd.

Figur 1. Schematisk bild över relationerna mellan parterna och felaktiga källhänvisningar. Ekonomiska relationer (gröna pilar). MPD och Länsstyrelsen är inte oberoende av varandra (grå ruta), samma person är handläggare både i MPD och hos Länsstyrelsen och båda handläggarna är dessutom sambos (röd pil). Länsstyrelsen ena källa (Lst källa 2) är finansierad av Vattenfall AB samt kollega och leder flera projekt ihop med Vattenfall AB:s konsult. Länsstyrelsens andra källa (Lst källa 1) som används till stöd för Länsstyrelsens yttrande, professor Ingemar Alhen är felciterad och källan är dessutom starkt emot en utbyggnad av Mästermyrprojektet (se även Bilaga 1). Vattenfall AB:s inventerare arbetar även för Länsstyrelsen i andra projekt och uppdragsgivare är naturvårdshandläggaren i Mästermyrärendet.

SYNPUNKTER PÅ VATTENFALL AB:S YTTRANDE

I Vattenfall AB:s bilaga *Fågelförekomsten på Mästermyr, Gotland 2009–2010* inleder författaren med att beskriva svårigheter med att rekrytera lokala ornitologer. Vattenfall AB:s konsult Leif Nilsson kontaktade GOF och gjorde förfrågan om vi kunde svara för en del av inventeringsarbetet, alltså innan detta ärende prövats. Uppdraget skulle även gälla för kontrollprogrammet i Vattenfall AB:s fortsatta vindkraftsplaner i området Mästermyr, alltså etapp 2 och 3 som ännu inte är ansökta om. Datat skulle enligt Nilsson ägas av honom och Vattenfall AB medan GOF mot ersättning skulle insamla data men inte få använda det för egna redovisningar eller analyser. Det var också tydligt att GOF då förväntades avstå från överklagning i ärendet. Leif Nilsson har åtagit sig konsultuppdraget att göra fågelstudier åt Vattenfall AB för exploateringar som inte ens är ansökta om och i områden som Nilsson själv avråder från att bebyggas utifrån fågelskyddsaspekt (se bilagan i MKB:en i ansökan). Vi vill deklarera att vi ser allvarigt på den typen av kohandel i fågelskyddsärenden och prövningsprocesser. Vår bestämda uppfattning är att gedigna studier av seriösa och kunniga utförare ska göras.

Oklara och dubbla roller

Vattenfall AB:s inventering har enligt rapporten i huvudsak utförts av en inventerare. Inventeraren arbetar även för Länsstyrelsen vid inventering av kungsörn och fågel på strandängar vars uppdragsgivare/kontaktperson även är den naturvårdshandläggare som handlagt Mästermyrärendet. Det är besvärande att det finns direkta ekonomiska kopplingar mellan inventeraren, Länsstyrelsen och Vattenfall AB.

Ekonomiska aspekter

Leif Nilsson har tidigare i denna process tillsammans med Vattenfall AB presenterat konsultuppdraget som ett projekt vid Lunds universitet. Ansvarig vid Lunds universitet har därefter meddelat att det är ett privat konsultarbete. Vi konstaterar att konsultrapporten nu inte presenteras med universitetets adress även om konsultens epostadress fortfarande är universitetets. Leif Nilsson har i tidigt skede åtagit sig uppdraget att göra kontrollprogram för Vattenfall AB:s räkning. Uppdraget är femårigt och Vattenfall AB ersätter detta med åtminstone fyra miljoner kronor. Nilssons bedömning nu är identisk med den som presenterats tidigare och överensstämmer med Vattenfall AB:s planer från början. Det förefaller osannolikt att förhållandet bara är en slump och att de ekonomiska aspekterna saknar betydelse.

Tillståndets omfattning

Vattenfall AB skriver i yttrandet att det finns flera anledningar till varför ansökan inte omfattar hela området. En av anledningarna uppges vara att bolaget *“bedömt att det krävs en utvärdering av påverkan på fågellivet av de tio första verken som placerats i en del av området där det inte bedömts finnas risk för att vindkraftverken påverkar fågelbestånden.”*

Vi efterfrågar återigen en redogörelse från Vattenfall AB, där man förklarar detta resonemang. Vattenfall AB har inte beskrivit hur de ska utvärdera effekterna i ett område de bedömer vara riskfritt och omföra det till nya områdena som bolaget bedömer ha risker. Detta är väsentligt och mycket anmärkningsvärt.

Alternativa lokaliseringar

Vattenfall AB har inte redovisat några verkliga alternativa lokaliseringar och har inte heller presenterat några godtagbara förklaringar till varför bolaget inte gjort detta. Enligt miljöbalken kap 2 § 6 *“skall det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön”*. För att uppfylla denna paragrafs krav om minsta möjliga intrång och olägenhet krävs att alternativa lokaliseringar utretts, men någon sådan utredning har alltså inte gjorts. Med anledning av de risker som presenterats finns det starka skäl för att ifrågasätta hur lokaliseringsprincipen tillämpats liksom att andra lokaliseringar övervägs.

Vattenfall AB framhåller att bolagets alternativredovisning ska bedömas som tillräcklig. Vattenfall AB skriver vidare i yttrandet: *“Eftersom VVSAB har för avsikt att bygga vindkraft på så många olika plaster har även redogjorts för bolagets urvalsprocess vid val av lämpliga områden för vindkraftsetablering i Sverige.”*

Om det finns “så många olika platser” som bolaget uppger förefaller det märkligt att bolaget valt Eriksmåla-alternativet (Småland) efter att bolaget begravt det projektet. Alternativet Lojsta hed (Gotland) är fortfarande inte ett realistiskt alternativ för Vattenfall AB eftersom området redan är anspråktaget av andra bolag som tecknat nyttjanderättsavtal med markägare. Angående rimligheten i att betrakta detta område som alternativ kan också Försvarsmakten nämnas eftersom de motsagt sig utbyggnad där. Detta är särskilt noterbart då Vattenfall AB använder just Försvarsmakten för att förklara varför bolaget inte sökt om utbyggnad på andra delar av Mästermyr.

Vidare nämner Vattenfall AB att bolaget redogjort för utbyggnad av ytterligare delar av Mästermyr, detta redovisat som alternativa lokaliseringar i ansökan. Vi menar att inte heller detta alternativ kan anses utgöra alternativ. Det är samma område och därmed ska det betraktas som ett placeringsalternativ och inte ett lokaliseringsalternativ. Vattenfall AB skriver därtill att dessa delar av Mästermyr inte kan bebyggas då försvarsintressen, fågelskyddsintressen, vindförhållanden och överföringskapacitet inte tillåter detta eller inte är utredda.

Bristande underlag

Fågelrapporten hänvisar vid upprepade tillfällen till information hämtad från databasen SVALAN. Det är väl känt att databasen SVALAN inte kan användas för den typen av analyser som görs, då den saknar tillräckliga uppgifter och kvaliteten på uppgifter kan skifta stort. GOF finner det därför förvånande att Vattenfall AB:s fågelrapport i så stor omfattning använt information i SVALAN. Det är inte tillförlitligt, seriöst eller vetenskapligt att använda sig av en databas som har dessa uttalade svagheter på det sätt som görs.

Det bör också noteras att Vattenfall AB:s konsult i ornitologiska kretsar är en känd förespråkare för att data som insamlas inte ska publiceras via offentliga databaser och konsulten rapporterar inte heller in eget data på SVALAN. Vattenfall AB:s data från Mästermyr finns inte rapporterat i SVALAN.

Fågelstudier

GOF ifrågasätter inte att Vattenfall AB låtit utföra en studie i syfte att utreda fågelförekomsten. Men vi kan konstatera att data som redovisas är bristfällig och i många fall avviker markant från andra källor.

Området har inventerats parallellt med Vattenfall AB:s studie och det kan konstateras att det gjorts mer omfattande än vad Vattenfall AB låtit göra. Metodiken har även involverat flera personer som även samtidigt från olika positioner inventerat området. Vattenfall AB:s redovisning av fågelförekomst skiljer sig markant i flera stycken vilket möjligen kan bero på metodikskillnad. Det är dock ett för omfattande arbete att i detalj på kort tid ideellt bearbeta rapportens innehåll. Vi väljer därför att som exempel redovisa två utsnitt, vilka presenteras i Tabell 1 och 2.

Högsta antalet observerade gäss var den 17:e och 18:e oktober då 29 500 respektive 30 000 individer räknades av GOF. Vattenfall AB:s studie redovisar dock högsta antal från den 15 oktober och då med 7 550 individer. Samma dag kunde 15 250 gäss inräknas av GOF. Det faktiska antalet gäss är mer än dubbelt så stort som det antal som Vattenfall AB:s studie redovisar. Under den perioden Vattenfall AB:s studie genomförde sina sju inventeringar har GOF inventerat området vid femton tillfällen. Vid elva av dessa femton tillfällen har fler gäss observerats än högsta antalet som Vattenfall AB:s studie redovisar.

Ett tydligt exempel på brister i Vattenfall AB:s studie är den 14:e oktober då studien redovisade 4 375 individer och enligt appendix (sid 41) utfördes inventeringen mellan kl. 08.30–12.00. Samma dag och tid inräknades 22 600 gäss av GOF. Det faktiska antalet gäss är mer än fem gånger så många jämfört med Vattenfall AB:s studie. Vattenfall AB:s studie underskattade således antalet med 417 procent den dagen jämfört med GOF:s observationer. Som framgår av Tabell 1 har GOF vid samtliga inventeringstillfällen observerat betydligt högre antal än som gjorts i Vattenfall AB:s studie. GOF observerade totalt 64 360 vitkindade gäss under de sju tillfällen som Vattenfall AB genomförde sin studie, vilket är 3,5 gånger så många som de 18 360 individer som Vattenfall AB redovisar. Det betyder att Vattenfall AB:s studie enbart observerade 28,5 procent av de vitkindade gäss som GOF observerade under samma period. Vid varje tillfälle då både Vattenfall AB:s inventerare och GOF noterade vitkindade gäss underskattade Vattenfall AB antalet med mellan drygt 100 till över 5 186 procent, i genomsnitt (medianvärde) en underskattning på 342 procent (den 23:e oktober då Vattenfall inte observerade några gäss medan GOF noterade 460 individer är inte inkluderad). För sångsvan observerades i GOF:s studie totalt 1 363 individer under de fyra dagar som Vattenfall AB genomförde sin studie på våren, vilket är 1,4 gånger fler än de 985 som Vattenfall AB redovisar vid samma tillfällen. Dessutom observerades 9 560 fiskmåsar under dessa dagar av GOF medan Vattenfall AB:s studie inte redovisar fiskmåsar mer än med en notering att de fanns i området.

Det är en anmärkningsvärd skillnad mellan resultat. En teoretiskt möjlig förklaring skulle kunna vara att Vattenfall AB:s studie inte använt lika stora resurser som GOF. Men den förklaringen torde knappast kunna förklara hela skillnaden. I Vattenfall AB:s fågelrapport redovisas det undersökningsområde Vattenfall AB haft (Fig.2. sid 5), vilket även GOF inventerat och således inte heller kan förklara skillnaden. Det kan dock poängteras att det inte är helt enkelt att inventera stora flockar fågel. GOF:s metodik har inkluderat kontrollräkning av flera inventerare samt fotodokumentation för att kontrollera mot fältobservationer.

Figur 2. Sångsvanar och kanadagäss på Mästermyr kl. 12.54 den 21 november 2009. Vattenfall AB:s studie redovisar i sin studie från samma dag (enligt appendix genomförd mellan kl. 09.15 och 14.50). Gässen fanns på myren hela dagen men trots det har Vattenfall AB:s studie inte noterat några kanadagäss alls. Från samma dag redovisar Vattenfall AB 154 sångsvanar och 19 grågäss, men GOF:s studie visar på 253 sångsvanar och 31 grågäss.

Figur 3. Sångsvanar vid Mästermyr den 26 mars 2010.

Tabell 1. Datum och inventeringsresultat för vitkindad gås under perioden 5 oktober – 7 november 2010. Tabellen visar resultat från GOF:s inventeringar samt det resultat Vattenfall AB presenterat i *Fågelförekomsten på Mästermyr, Gotland 2009–2010 (Leif Nilsson)*. Fetstil visar de dagar då Vattenfall AB utfört inventeringar.

Vitkindad gås		
<i>Datum 2010</i>	<i>GOF</i>	<i>Vattenfall AB</i>
05-okt	7800	1100
06-okt	8100	2200
07-okt	8300	3100
08-okt	4700	
10-okt	3000	
12-okt	17500	
13-okt	26300	
14-okt	22600	4375
15-okt	15250	7550
17-okt	29500	
18-okt	30000	
19-okt	21000	
20-okt	11000	
22-okt	1850	35
23-okt	460	0
24-okt	1200	
25-okt	800	
26-okt	230	
27-okt	12	
29-okt	400	
01-nov	550	
05-nov	2000	
07-nov	250	

Tabell 2. Datum och inventeringsresultat för fiskmåås och sångsvan under perioden 25 mars – 1 april 2010. Tabellen visar resultat från ornitologers inventeringar samt det resultat Vattenfall AB presenterat i *Fågelförekomsten på Mästermyr, Gotland 2009–2010 (Leif Nilsson)*. Fetstil visar de dagar då Vattenfall AB utfört inventeringar. Fiskmåås har inte inventerats alls i Vattenfall AB:s studie medan resultat från GOF:s studie visar på höga antal de dagar Vattenfall AB:s studie pågick.

<i>Datum 2010</i>	Fiskmåås		Sångsvan	
	<i>GOF</i>	<i>Vattenfall AB</i>	<i>GOF</i>	<i>Vattenfall AB</i>
25-mar	2110	–	46	–
26-mar	5150	0	283	0
27-mar	2300	–	290	–
28-mar	430	0	308	285
29-mar	380	–	310	–
30-mar	1950	0	343	257
31-mar	2030	0	429	443
01-apr	1900	–	435	–

Figur 4. Röd glada vid Mästermyr den 26 mars 2010. Ingen observation är rapporterad i Vattenfall AB:s studie från den dagen. Röd glada är upptagen på den globala rödlistan.

Figur 5. Fiskmåsar, skrattmåsar och tofsvipor den 26 mars 2010. Denna dag fanns 597 tofsvipor i Mästermyr. Men i Vattenfall AB:s rapport står om tofsvipa: "*I senare delen av mars, när vårvädret inträtt, sågs enstaka rastande vadare i området, bl.a. tofsvipa och storspov, men större flockar likt dem på hösten saknades.*" Från mitten av mars uppehöll sig enligt GOF:s studier mellan 300 och 600 tofsvipor på Mästermyr. I Vattenfall AB:s fågelrapport saknas uppgifter om fiskmåsar och skrattmåsar. Dessutom finns det i Vattenfall AB:s studie mellan perioden 26 mars och 9 april endast en dag med observation av gräsand, den 28 mars med 65 individer. Samma dag fanns enligt GOF:s studier 850 gräsänder på Mästermyr och dagarna innan och efter har hundratals gräsänder uppehållit sig vid Mästermyr. Dessutom har stjärtand, bläsand, skedand och vigg observerats i mindre antal de dagarna, arter som inte registrerats alls i Vattenfall AB:s studie.

Figur 6. Skogsduvor (och ringduvor) vid Mästermyr den 26 mars 2010. Totalt 295 skogsduvor födosökte på Mästermyr denna dag. Beskrivningen av duvförekomst i Vattenfall AB:s fågelstudie är knapphändig och ger en skev bild av förekomsten.

Figur 7. Den 30 mars 2010 fanns 145 grågäss på Mästermyr. Under andra halvan av mars till början av april uppehöll sig dagligen mellan 25 och 227 individer vid Mästermyr. Men i Vattenfall AB:s studie noterades under den perioden grågås vid endast två tillfällen, den 26 mars och den 31 mars med 2 respektive 16 individer. På bilden ses 6 grågäss av totalt 25 individer från just den 26 mars. På bilden ses även två av de 283 sångsvanarna den dagen, alltså samma dag som Vattenfall AB:s studie inte rapporterat någon sångsvan.

Figur 8. Fiskmåsar och skratmåsar den 26 mars 2010, vilka flyger från Mästermyr rakt västerut över den del som Vattenfall AB ska bygga vindkraft på. I vänsterkant ses en sångsvanfamilj (av totalt 283 ex sångsvan), arten saknas i Vattenfall AB:s studie från den dagen.

Figur 9. Tusentals måsar vid Mästermyr som passerar vindkraftsområdet på väg till och från övernattningsplatserna vid havskusten. På bilden ses även både sångsvanar (totalt 283) och kanadagäss (totalt 38), vilka saknas i Vattenfall AB:s studie från den dagen. Fåglarna uppehöll sig på Mästermyr hela dagen varför Vattenfall AB:s dryga 8 timmars inventering (enligt appendix i fågelrapporten) inte borde ha missat dem.

Figur 10. Vitkindade gäss vid Mästermyr den 15 oktober 2010. På bilden som togs kl. 10.13 ses ungefär 2000 gäss. Totalt fanns 15250 individer i området under förmiddagen. Men i Vattenfall AB:s studie som pågick mellan kl. 08.40 och 12.35 (enligt appendix sid 41) redovisas totalt endast 7550 gäss denna dag. På bilden ses gässen vid en åkervall vilket tillsammans med sädesfält utgjorde den huvudsakliga marktypen som de uppehöll sig på under oktober. I Vattenfall AB:s studie beskrivs att: *“De vitkindade gässen i Mästermyrområdet var i oktober tydligt koncentrerade till de öppna jordbruksmarkerna i den östra delen av undersökningsområdet (Fig. 20). En gröda av speciellt intresse för gässen är morötter och de största flockarna påträffades där sådana fält hade skördats.”* Detta är alltså en felaktig beskrivning. Inte heller rapportens figur 20 (sid 30) illustrerar att studien skulle visa att gässen uppehöll sig vid morotsodlingar.

Slutsatser i Vattenfall AB:s fågelrapport

Vattenfall AB:s rapport visar på ett rikt fågelliv och stora risker med vindkraftsetablering i området. Innehåll och slutsatser i fågelrapporten har dock flera betydande brister. Troligen är det åtminstone delvis beroende på bristfälligt underlag men i något eller några fall tycks analyserna ha ersatts av rena gissningar. Med anledning av de olika bristerna i rapporten är det befogat att ställa sig frågan om beskrivningar och resultat redovisas på ett sätt för att medvetet skapa bättre förutsättningar för att få tillstånd för den ansökta vindkraftsetableringen.

Här redogörs för några brister och fel i Vattenfall AB:s rapport:

Vitkindad gås

Rapporten beskriver att de största flockarna med vitkindad gås uppehöll sig vid fält där morotsodling skett. Detta stämmer inte med verkligheten, utan gässen uppehöll sig istället i störst antal och i högst frekvens på fält med stråsäd och på vall. Detta kan möjligen ses som en mindre betydelsefull del, eftersom gässen fanns i området oavsett vilka exakta fält och hur dessa utnyttjades av gässen. Men samtidigt visar detta på att Vattenfall AB:s konsult brustit i grundläggande faktadelar, vilket också har betydelse för de analyser och slutsatser konsulten gör liksom för de kompensationsåtgärder som föreslås.

I figurtexten till Figur 21 står: *“De vanligaste inflygningsriktningarna för vitkindade gäss till Mästermyr”*. I rapporten beskrivs i löptexten till figur 21 (sid 32) att:

“man kan kanske tänka sig att de vitkindade gässen på Mästermyr tillhör en större grupp gäss som har sina viloplatsen i någon av de grunda vikarna på Gotland och därifrån söker sig till de jordbruksområden (inkl Mästermyr) som för tillfället erbjuder bästa födosökmöjligheterna.” Samt att *“Fig. 21 visar potentiella flygriktningar från rastvikar vid kusterna, vilka stämmer väl med observationer av flygande flockar i området.”*

Det är en korrekt gissning av Vattenfall AB:s konsult, att de vitkindade gässen som uppehåller sig i Mästermyr övernattar vid havskusten. Det är ett normalt och välkänt biologiskt fenomen. De huvudsakliga inflygningsriktningar som redovisas i figuren är delvis korrekta även om illustrationen kan missleda eftersom pilarna är smala. Inflygningsstråken utgör breda fält som också upptar hela Mästermyrområdet. Den östliga flygriktningen är i huvudsak den som används då gässen anländer från sina nordliga häckningsplatser och utnyttjas alltså inte i första hand för de dagliga flygningarna till och från födosöksområdet Mästermyr. Den ofta mest betydelsefulla passagen har också av någon anledning uteblivit i rapporten. Det flygstråket går mellan vindkraftsområdet och kusten västerut, alltså rakt över det område som givits tillstånd för vindkraftsetablering. Detta stråk omfattas även av sträckande gäss (alltså individer som inte utnyttjar Mästermyr för födosök utan passerar vid flyttning från och till häckningsplatser). Den flygpassagen har GOF reovisat för Vattenfall AB och konsulten tidigare. Det var inte heller ett annat förhållande under hösten 2010 varför det förefaller märkligt att detta missats i Vattenfall AB:s rapport.

Havsörn

Under kapitlet diskussion (sid 39) står om havsörn *“Dess bytesval omfattar ett brett spektrum från smärre däggdjur (upp till harstorlek) till sjöfågel och fisk. Man har sålunda exempel på när havsörn fångat t.ex. en kanadagås.”* Detta är en bagatell i ärendet, men vi anser att det är relevant att kommentera detta för att belysa att rapporten inte uppfyller den kvalitet man rimligen bör kräva i en underlagsrapport i ett miljöprövningsärende som detta.

Havsörnens föda består inte av däggdjur mer än i yttersta undantagsfall. Däggdjur (och fågel) i form av kadaver är dock en viktig födokälla under framför allt vinterhalvåret. Havsörnens föda utgörs av fisk och fågel (främst sjöfågel). Det finns studier av födoval i publicerade artiklar och litteratur som har relevans och som ger en korrekt bild av havsörnens födoval, till skillnad mot att referera till en okänd observatörs bevitnande av en havsörn som slår en kanadagås någonstans vilket görs i Vattenfall AB:s fågelrapport. Vi menar också att det är en brist att rapportförfattarens egna spekulationer ges den betydelsen i vindkraftsärendet. Kunskap om örnar innehas av experter i Sverige vars bedömningar skiljer sig från författarens.

Sångsvan

Om sångsvan (i rapporten troligen inkluderandes arten mindre sångsvan), beskrivs i rapporten att situationen bedöms som mindre problematisk eftersom de inte rör sig särskilt mycket utom när de flyger till och från viloplatserna. Dessa flygturer sker minst två gånger per dygn varför det är svårt att begripa rapportens resonemang. Om mindre sångsvan skrivs i rapporten (sid 29) att: *“under flyttningen vår och höst passerar i princip hela den europeiska populationen Östersjöområdet... Särskilt på Öland och Gotland kan ibland ganska stora flockar av mindre sångsvan observeras.”* Vattenfall AB:s inventering presenterar observationer vid 6 tillfällen med som högst 14 individer. Det antalet är normalt för tidsperioden 1990 – 2010 men under perioder under mars 2011 rastade närmare 150 mindre sångsvan på Mästermyr.

Oklara besked

Vattenfall AB:s konsult har i rapporten till Vattenfall AB:s ansökan skrivit följande: *“Mot denna bakgrund bör man i enlighet med försiktighetsprincipen noga överväga om man kan finna en annan lokalisering för vindkraftverken, där risken för konflikter med fågelintressen är mindre uttalad.”*

Vidare skriver konsulten:

“Mot bakgrund av det dåliga kunskapsläget som ännu råder när det gäller vindkraftsetablering i denna typ av områden och med den ovan dokumenterade fågelförekomsten menar jag bestämt att en större vindkraftspark i området bör undvikas. Däremot bör ett mindre projekt (ca 10 verk) kunna etableras i området trots de ovan anförda riskerna för fågelrelaterade problem.”

Vi vill lyfta fram detta, eftersom konsulten redovisat en bestämd ståndpunkt att området är riskfyllt att bebygga med vindkraft och avråder från en större etablering. Men samtidigt hävdar konsulten att just de 10 verken som Vattenfall AB ansöker om tillstånd för ändå är möjliga att uppföra. Detta skrivs helt utan någon redovisning kring vad bedömningen baseras på men samtidigt som konsulten anlitas av Vattenfall AB för fortsatta uppdrag.

Senare skriver konsulten i sin nästa rapport (sid 40) att: *“Man har dels möjligheten att styra tillgängligheten av föda nära riskabla vindkraftverk dels genom val av gröda, dels genom att se till att fälten har plöjts efter skörd av attraktiv gröda så att tiden med spill minimeras. Man borde också ha möjligheten att stänga av vissa verk nära attraktiva gåsfält under den korta period då man har en ökad risk för kollisioner med örnarna.”* Vidare skriver konsulten: *“Sammanfattningsvis kan man konstatera att etapp 1 av utbyggnadsplanerna borde kunna genomföras utan alltför stora risker för de i området förekommande örnarna om de uppträder på samma sätt som i den nu genomförda studien.”*

Det är svårt att förstå Vattenfall AB:s konsult, som först beskriver stora risker och avråder från större etablering samt nämner att det råder ett dåligt kunskapsläge kring risker med denna typ av etablering. Det är högst oklart liksom oredovisat kring vilka bedömningsgrunder som konsulten lutar sig på när det påstås att en del av området går att bebygga utan risker. I nästa rapport skriver samma konsult att gåsförekomst har visat sig ge få konflikter med vindkraftverk. I den rapporten nämner konsulten också två kompensationsåtgärder vilka inte heller förekommer i MPD:s tillstånd.

Kanske kan förklaringen till motsägelserna återfinnas i konsultens egen skrivning (sid 40) där det framlyfts att nya undersökningar självfallet kan vara av stort värde för framtida etableringar.

SLUTSATS

GOF anser inte att Vattenfall AB lyckats visa att området är lämpligt för vindkraftsetablering. Tvärtom visar bolagets egen fågelstudie att det istället är olämpligt. Vattenfall AB:s studie är dessutom undermålig, har stora brister och underskattar fågelförekomsten avsevärt. Länsstyrelsen har inte heller redovisat en trovärdig förklaring till varför Vattenfall AB ska tillåtas exploatera området. Tydliga jävsförhållanden föreligger mellan Länsstyrelsen, MPD, Vattenfall AB och underkonsulter. Därutöver förvränger Länsstyrelsen källor och lutar sig mot opublicerat material från Vattenfall AB:s uppdragsforskare. GOF:s överklagan och dess yrkanden kvarstår.

På uppdrag av styrelsen för
Gotlands Ornitologiska Förening

Visby 28 april 2011

Måns Hjernquist
Ordförande

Gotlands Ornitologiska Förening
c/o Måns Hjernquist
Sproge Snoder 806
623 44 Klintehamn

Tele: 0498-24 42 63
Mobil: 0702-25 32 91
E-post: gof@blacku.se

Bilagor

Bilaga 1. *Yttrande från professor Ingemar Ahlén*

Bilaga 1.**Yttrande angående planerna på en vindkraftspark på
Mästermyr, Gotland***Ingemar Ahlén 2011-04-28*

Som gammal medlem av GOF fick jag kännedom om att det i texten i Vattenfalls MKB om Mästermyr under avsnittet fladdermöss inte nämndes något om naturvårdskonsult Gerells undersökning av fladdermöss och inte heller refererades deras resultat på något sätt. GOF påpekade detta i en skrivelse och krävde att Länsstyrelsen skulle begära fram utredningen och beakta innehållet. Vad man i Vattenfalls MKB kunde läsa var i stället ett citat från en av mina äldre inventeringsrapporter som inte berörde Mästermyr utan endast några observationer längs vägen mellan Hemse och Sproge. Min rapport handlade dessutom om att det gjordes noggranna undersökningar av ett urval områden (ej Mästermyr) och det därtill gjordes omfattande taxeringar på en stor del av vägnätet över hela Gotland. Syftet med dessa taxeringar var att få grunddata för övervakning av några av de vanligaste arterna i de olika landskapstyperna (med tid och koordinater för alla observationer, även de mindre intressanta). Allt är publicerat i detalj (se min sammanfattning i Natur på Gotland 2009:3-4). Vattenfalls citat är alltså helt irrelevant med avseende på Mästermyr. Vad Vattenfall och Länsstyrelsen gjort på grund av GOFs påpekande känner jag inte till. Det kvarstår troligen att den fladdermusundersökning som Vattenfall låtit göra sannolikt negligerats helt och de varningar som uttalats där sannolikt inte har beaktats!

Helt nyligen fick jag också veta att jag ånyo blivit citerad av Länsstyrelsen och detta på ett sätt som gör gällande att jag anser att området är lämpligt för vindkraft. Jag har kontrollerat vad som står i den aktuella artikeln (Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Tidskrift 2010:3:22-27) och det är för mig en gåta hur man kan dra sådana slutsatser. Det jag i flera artiklar däremot talat om är att olycksfrekvensen är relativt låg i helt öppen åkerbygd där det inte finns ledlinjer mot verken (t.ex. vattendrag, alléer, trädrader) och att det är helt öppet i stora områden runt om, dvs. utan trädgångar, bebyggelse etc. på nära håll. Mästermyr är inte ett sådant område. Ingen del av myren är så öppen att man kan räkna in flera kvadratkilometer fri och öppen yta som man kan göra i de stora jordbruksområdena i Sydsverige som jag avsåg.

Min uppfattning är att Mästermyr inte bör ha någon vindkraftspark. Det var Gotlands bästa fågelsjö och även därför bör man inte nu försvåra en successiv restaurering av fågelsjön så snart detta kan bli möjligt.

Uppsala den 28 april 2011

Ingemar Ahlén